

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' ויגש, תשפ"ג

Sponsored by Mark Goldin

in honor of the rabbis of the YU Kollel
and to celebrate Anne and Andrew Goldin's birthdays
and our wedding anniversary

1. שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלא

במדרש אוי לנו מיום הדין כו'. מה שנבהלו השבטים נראה ע"י שנתגלה הארת יוסף הי' הבושה מה שטעו בקדושת יוסף ע"י ההסתר. (א) וזה עצמו הבושה לעתיד לבוא שיתגלה שעניני עוה"ז עצמם הם מלא קדושה בפנימיות. (ב) וזהו עיקר הבושה שצריך להיות לאדם כשמברר לעצמו שבכל דבר יש חיות השי"ת ואיך נוכל לעשות בכח השי"ת היפוך רצונו. והכלל כי הפנימיות הוא בחי' יוסף שומר הברית הוא נקודה הפנימיות נקי ברית וביטול הערלה שהוא חיצוניות דחפיא ברית כנ"ל וז"ש נבהלו מפניו כנ"ל:

(א) שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלב

וזהו בי אדוני שהאמין שמ"מ יש בפנימיותו חיות השי"ת. אף שנסתר לו ואינו יודע האידך. כל זה גרם החטא. אבל באמת בי אדוני כו'. כן יש בכל הסתר כנ"ל. וגם מ"ש ז"ל על ולא יכלו כו' לענות כו' נבהלו מפניו כו' אוי לנו מיום הדין כו' ג"כ י"ל עפ"י הנ"ל. כי נבהלו מפניו פי' הפנימיות שהחזיקוהו לגוי ופתאום נגלה להם אור הפנימיות שבו שהוא יוסף. ונתביישו מאוד איך גרם חטאם שיתהפך להם אור כזה. וקו"ח ליום הדין שנתגלה לכל אדם איך התיעוב היותר גדול. הי' באמת החיות שבו קדוש מאוד. ואיך בחטאו עשה שיתהפך לרע גמור כנ"ל.

(ב) תומר דבורה (פרק א', מי א-ל כמוך)

מורה על חיות הקב"ה מלך נעלב, סובל עלבון מה שלא יכילהו רעיון. הרי אין דבר נסתר מהשגחתו בלי ספק, ועוד אין רגע שלא יהיה האדם נזון ומתקיים מכח עליון השופע עליו, והרי תמצא שמעולם לא חטא אדם נגדו שלא יהיה הוא באותו הרגע ממש שופע קיומו ותנועת אבריו, עם חיות שהאדם חוטא בכח ההוא לא מנעו ממנו כלל אלא סובל הקב"ה עלבון כזה להיות משפיע בו כח תנועות אבריו, והוא מוציא אותו כח באותו רגע בחטא ועון ומכעיס והקב"ה סובל.

2. שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלז

נודע דברי מהר"ל ז"ל בסי' גור ארי' על מ"ש חז"ל יעקב לא נשקו שקרא את שמע. וביאר כי בעת בוא אל הצדיק איזה אהבה ושמחה מכניסו לשמים לאהבת הבורא. לכן קרא אז בכוונה קריאת שמע. ועפ"י הפשוט טעם הדבר כי ירא לנפשו שע"י? האהבה ישכח ממנו אהבת הבורא לכן הוא מתדבק מקודם בו ית' וע"י? נשכח ממנו אהבה הגשמיות. וזה ענין מ"ש בכל לבבך בב' יצריך והיתכן לאהוב ה' ביצה"ר. רק שע"י היצה"ר מתקשר האדם באהבת הבורא בעבור יראת היצה"ר. אם אמנם כי הפי' עמוק מזה. אבל ע"י זה הדרך יוכל אחר כך להפוך גם את כל היצה"ר לעבודת הבורא כי ע"י הדרך נמצא נולד טוב מהיצר. וע"י? מתהפך לטוב. וכענין זה אמרו חז"ל כתיב לה' הארץ וכתיב והארץ נתן לבני אדם כאן קודם ברכה כו' וכי אחר הברכה אינו לה' ח"ו. אמנם אחר הברכה ניתן לבני אדם שיוכל להיות לה' אף כי הוא לבני אדם. שע"י הברכה מתקשר המעשה בקדושה...

שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלא

אא"ז מו"ר זצלה"ה הגיד ד' מהר"ל יעקב לא נשקו שקרא ק"ש. שנתדבק באהבת השי"ת ע"ש. ויוסף אמאי לא קרא ק"ש. ונראה שזה בחי' יוסף שהי' בבית אדוניו המצרי. שבחינתו הוא להתדבק בה' אף שעושה עניני עוה"ז לא יתפרד כלל. אבל יעקב הוא למעלה מהטבע ולכך נתדבק בהשי"ת ולא יכול לנשקו כנ"ל. [והמשכיל יבין]:

שפת אמת על התורה

עש"ק פ' ויגש, תשפ"ג

Sponsored by Mark Goldin

in honor of the rabbis of the YU Kollel
and to celebrate Anne and Andrew Goldin's birthdays
and our wedding anniversary

3. שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלד

יעקב קרא ק"ש. דברי מהר"ל ידועים. ומה שיוסף לא קרא ק"ש אמרנו כבר כי זה בחי' יוסף שיכול להצניע עצמו שלא יהיה ניכר על פניו (את) מהותו. וזה מרויח האדם ע"י נסיון מרחוק שמחזק עצמו. ע"י מרויח שיכול להיות טוב בדרך הסתר ג"כ כנ"ל:

שם משמאל בראשית פרשת ויגש שנה תרעז

קיצור הדברים, יש מיני צדיקים בחי' בתי גואי שכל ענינם בחי' מוח ושכל ובישוב הדעת ובקרירות רוח היא כל תנועתם ואינה ניכרת בהם שום התלהבות והתפעלות ורגש הנפש אף שבפנימיותם הם מלאי רגש ובסתר רעם, ויש מיני צדיקים בחי' בתי בראי שכל ענינם בחי' לב שהוא חס ובהתלהבות רשפי רשפי אש וכל רואיהם יכירום ויגידו צדקתם, ומכח התלהבותם לפעמים גם תנועותיהם יוצאות מגדר השיווי, ויש שאף שהם בחי' מוח ושכל מטמינין עצמן ומתלבשים בבחי' לב והתלהבות... וע"כ נמצא ביוסף שלא היתה ניכרת צדקתו בתהלוכותיו ובתנועותיו כמ"ש ויהי יוסף יפ"ת ויפ"מ שפירש"י מסלסל בשערו כדי שיהי נראה יפה, שאין זה ממדת הצדיקים... וע"כ כתיב ותתפשהו בבגדו עיין שם. ונראה דכוונת יוסף להסתיר את מדותיו כדי שיהי' כחו כח נסתר ועליון יותר, וכמו שבכלל בני' של רחל תפסו פלך שתיקה. וכן נראה כחו יפה בזה להסתיר עצמו עד להפליא, שאחיו החכמים והצדיקים לא הכירו בפרצוף פניו גודל מעלתו, וחשבוהו רק כחכם מחכמי אומה"ע. ולא עוד אלא שחשדוהו שהעליל על בנימין כדי ללקחו לקלון, שאפי' בן נח מצווה עליו, והרי ישבו אתו בסעודה והאריכו עמו איזה שעות כנראה מהכתוב, ולא הכירו צדקתו, ולא דבר קטן הוא להסתיר עצמו בפני אנשים חכמים וקדושי עליון כאלה...

שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלד

בפסוק לכולם נתן לאיש חליפות שמלות כו' נתן כו' חמש חליפות שמלות כו'. והענין הוא כי הפנימיות לעולם אחד אבל המלבוש מתחלף כפי מדריגות האדם עולה ויורד כמ"ש פושטת צורה ולובשת צורה. ובדאי התועלת שבא ע"י הגלות הוא תיקון המלבוש. לכן ביציאת מצרים כתיב כלי כסף וכלי זהב ושמלות חביב מן הכל ע"ש ברש"י דברי חז"ל. ויוסף נתן להם זה הדרך איך יוכלו להתלבש בכל אלה לבושים שונים כמו שהראה להם יוסף שלא הכירוהו אם כי הי' עומד בצדקו. וז"ש חז"ל שרמז לבנימין שיצא ממנו מרדכי שיצא מלפני המלך בה' לבושים כו'. כי בימי אסתר הי' הסתרת פנים ביותר ומרדכי תיקן הי' מיני לבושים הנ"ל. [ואפשר ע"י הרמז מה שמחליפין המלבושים בפורים. כי מנהג ישראל...[תורה]

4. שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלב

בשם אא"ז מו"ר ז"ל. על מ"ש חז"ל ראוי היה לירד בשלשלאות כו' ולמה ראוי יעקב אבינו לזה. אך הפי' שהי' ראוי לירד מדריגה אחר מדריגה עד שיוכל לבוא למצרים. והשי"ת פעל ע"י יוסף שהי' יכול לבוא שמה כמו שהי'. בלי ירידה כלל. ע"י הכנת יוסף הצדיק בנו כו'. וז"ש רדה כו' אל תעמוד כי ראה יוסף שיוכל עתה להיות במצרים בלי ירידה כנ"ל. וירא שמא יגרום החטא ויפול ממדריגתו כי אין הצדיקים מאמינים בעצמם. ולכך אמר רדה כו' אל תעמוד כנ"ל:

שפת אמת בראשית פרשת ויגש שנה תרלה

...ויש להוסיף ע"ד מ"ש וירא כו' העגלות אשר שלח יוסף כו' ותחי רוח יעקב כו'. שראה שיוכל לילך למצרים בלי השתנות וזהו ההפרש בין שלשלאות לעגלות וזה היה עיקר שמחתו...